

Ref:

Oslo, 1. august 2022

Lørenskog kommune

kopi: OOFs medlemsorganisasjoner

Høringsuttalelse til Lørenskog kommunes:

KARTLEGGING OG VERDSETTING AV FRILUFTSOMRÅDER

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) er paraplyorganisasjon for 14 medlemskommuner, deriblant Lørenskog kommune, og 42 medlemsorganisasjoner i Oslo og Viken, og har som hovedformål å ivareta natur- og friluftslivet i regionen.

De fleste kommuner i regionen har nå kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder, og vi er glade for at Lørenskog også er i ferd med å gjennomføre dette arbeidet.

Oslo og Omland friluftsråd har opparbeidet oss en omfattende kompetanse og erfaring angående kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder, blant annet gjennom vårt oppdragsarbeid for Lillestrøm og Oslo kommune.

OOF er positive til mye av det som er gjort i Lørenskog. Samtidig har vi en god del tips til forbedringer, og vi har påpekt noen feil og mangler ved kartleggingen.

Vi håper at kommunen kan ha nytte av våre innspill og ber om at det ikke nøles med å ta kontakt om det skulle være behov for det.

Videre følger kommentarer og forslag til forbedringer. Vi anbefaler kommunen å benytte seg av frivillighetens kunnskaper om natur- og friluftsområdene i kommunen, og det er viktig og nyttig å lage fylldige områdebeskrivelser til bruk i saksbehandling o.l. Kartleggingen av friluftslivsverdiene i Marka er mangelfull. Generelt er noen områder «glemt», og vi mener at det kan være metodiske feil i selve verdsettingen av enkelte områder. Til slutt har vi konkrete kommentarer til noen av områdene.

VIKTIG Å BENYTT SEG AV FRIVILLIGHETENS KUNNSKAPER

Et hovedformål med kartleggingen er å bringe fram faktakunnskap om det enkelte friluftslivsområde. For å oppnå dette må en innhente informasjon fra flere kilder.

I høringsbrevet står det at kommunen har «gjennomført brukermøte med lag og foreninger». Om dette har vært et enkelt informasjonsmøte eller flere arbeidsmøter står det ingen ting om.

OOF anbefaler en brei involvering av ressurspersoner fra velforeninger, natur- og friluftslivsorg o.l. for å sikre at verdsettingen får en god kvalitet.

I Oslo opprettet OOF, i hver enkelt bydel, arbeidsgrupper med om lag 5-8 personer som alle kjente bydelens natur- og friluftslivsarealer godt. Det var i stor grad folk fra de frivillige organisasjonene, men i tillegg hadde vi med representanter fra kommunen, f.eks. fra parkvesen, bymiljøetat osv. Arbeidsgruppene hadde om lag 6-8 møter a 3 timer, der en systematisk gikk gjennom hvert enkelt friluftslivsområde.

FYLDIGE OMRÅDEBESKRIVELSER ER NØDVENDIG

I Oslo kommune valgte vi å lage fyldige områdebeskrivelser, nærmest en oppsummerende/forklarende tekst knyttet til områdets verdsetting. Vi mener at dette vil kunne være viktig for at kommunen og andre kan bruke friluftslivskartleggingen på en god måte i sin behandling av arealsaker.

I Oslo laget vi derfor en mal for områdebeskrivelsene. Dette ligger som et vedlegg nederst i dette dokumentet, fulgt av noen eksempler på slike områdebeskrivelser.

KOMMENTARER TIL KARTLEGGINGEN I ØSTMARKA

IKKE BRUK «MARKA» SOM OMRÅDETYPE

Valg av områdetyper er ikke det viktigste momentet, men OOF og Oslo kommune gjorde noen valg, som også kan være riktige å gjøre i Lørenskog.

Vi valgt å ikke benytte områdetypen «Marka». Det er et begrep som lett kan forveksles med det juridisk avgrensede området der Markaloven gjelder.

Derfor valgte vi i Oslo å benytte de andre områdetypene, som også egner seg godt for bruk i Marka, som «Store turområder med tilrettelegging» for de fleste av områdene, «Utfartsområder» for områder med utfartsparkering og mye aktivitet, «Grønncorridor» for de viktigste ferdselsårene og «Nærturterreng» for områdene nær bebyggelsen.

I ettertid ser vi at også områdetypen «Særlige kvalitetsområder» kunne vært brukt i Marka, f.eks. på de små aktivitets-områdene (overnatting, resting, teltning og bading) som Lørenskog har avgrenset i planen som Røyrivannskoia, Geiterudtangen, Finnland og Mønevann. Et viktige moment er at en da får en visuell synliggjøring av disse viktige områdene på kartet (en annen farge).

STORE POLYGONER GIR LITE INFORMASJON OM FRILUFTSVERDIENE

Når polygonene blir for store, så mister verdsettingen sin verdi. Østmarka er i stor grad skilt ut som ett stort område.

Hvis en ønsker å få fram alle de forskjellige friluftslivsverdiene i Østmarka, så må området deles opp på en mere detaljert måte. I områdebeskrivelsen står

følgende: «*Større skogsområde med mulighet for sykling, kanopadling, skigåing, skøytegåing, fiske, generelt friluftsliv. Gode ornitologiske forhold? Flere gapahuker, hytter og bålplasser. Gode muligheter for overnatting i skog og mark. Er du heldig treffer du på skogens kong(l)e og kanskje en ulv!*»

Dette indikerer at Marka blir brukt til forskjellige aktiviteter, innehar varierte muligheter for opplevelser og bruksfrekvensen vil også variere mellom de bynære områder og de mere øde områdene lengst inne i Marka. Vi foreslår derfor følgende:

Det bør lages polygoner som skiller ut de viktigste ferdselsårene der mange går på ski, sykler og går på beina («Grønncorridorer»). Ett slikt ferdselsåre-polygon er allerede skilt ut ved Kurland, hvor «Gamle Kongevei» er skilt ut som et «Svært viktig» friluftsområde. Dette bør også gjelde andre turveier i kommunen, enten de ligger i Marka eller i byggesonen.

Deretter bør en skille ut de viktigste vann og vassdrag der folke padler, går på skøyter og fisker som f.eks. Losbyvassdraget. Også mindre vann eller områder ved vann som benyttes til bading, teltning og rasting kan skilles ut som egne polygoner. Dette er gjort i noen få tilfeller med viktige bade-, raste- og overnattingsområder langs Losbyvassdragetområdene som Røyrivannskoia, Geiterudtangen, Finnland og Mønevann.

Men vi antar at det også kan være flere slike områder, f.eks. ved Østbyputten, Åmodtdammen osv.

Langs markagrensa mot bebyggelsen kan det være aktuelt å skille ut områder som brukes ekstra mye av lokalbefolkningen, som «Nærturområder». Disse områdene har nok en vesentlig høyere bruksfrekvens enn områdene lengst inne i Marka. I høringsversjonen er det jo allerede skilt ut et slikt «Nærturområde» i Marka, Sæteråsen/Lintjern. Andre eksempler kunne f.eks. være et område ved Kurland, der skogen mellom Skihytta og Åmodtdammen/Østbyputten er et viktig nærturområde med mange stier, inkludert en som er merket av Lions (rosa merking). I tillegg har du veien inn til Østbyputten som kanskje kan skilles ut som en svært viktig turvei.

Også viktige naturområder og kulturminner for natur- og kulturopplevelse, f.eks. områder som er naturreservater, viktige naturtyper, Eventyrskoger etter Naturvernforbundets metodikk o.l. bør skilles ut som egne polygoner.

GLEMTE OMRÅDER!

Kulturlandskapet mellom Losby og sentrumsområdene i Lørenskog er en del av Marka og brukes til skigåing i vinterhalvåret. Vi foreslår derfor at dette området skilles ut som ett eget polygon.

I området Finstad-Feiring er det flere større og mindre skogområder som ikke er kartlagt og verdsatt. Disse områdene har ifølge kartet stier, og det er derfor sannsynlig at områdene benyttes til friluftsliv,

På Vallerudåsen er det et større skogområde som er utelatt. Kan det være at området nå er bygd ut?

NOEN OMRÅDER KAN HA FÅTT FEIL VERDSETTINGSVERDI

Slik OOF forstår metodikken (side 20-22 i M98 veilederen til Miljødirektoratet), så blir et område «Svært viktig» om det har karakteren 5 på ett av de sju viktigste verdsettingskriteriene. Er karakteren 3 eller 4 på ett av kriteriene så er det normalt et «Viktig» friluftslivsområde.

Områder som bør endres til «Viktig» friluftslivsområde

Følgende områder bør endres fra «Registrert friluftslivsområde» (C) til «Viktig friluftslivsområde» (B) fordi ett eller flere verdsettingskriterier er på middels nivå (3):

ID 41 Østaveien/Vestaveien

ID 33 Vallerudåsen

ID 26 Skåreråsen

ID 32 Løkenåsringen skog

Område som bør endres til «Svært viktig» friluftslivsområde

For området Håkons vei (ID 24) er brukerfrekvensens verdi «Ganske stor» (4), mens området feilaktig er klassifisert som et «Viktig» friluftslivsområde (B).

Området skal verdsettes som et «Svært viktige» friluftslivsområde (A), ettersom det for nettopp dette viktige kriteriet (Brukerfrekvens) kun kreves verdien 4 (Ganske stor).

Dette bør sjekkes for alle områder ettersom det kan være en systematisk feil.

KOMMENTARER TIL ENKELTOMRÅDER

ID 1 SKÅRERØDEGÅRDEN

- Heter ikke dette området Haneborgåsen?
- Synes områdebeskrivelsen er veldig snau.
- I øst er «Hinderskogen klatrepark». Den kunne vært synliggjort med et polygon, om det er aktivitet der da.
- Ved «Snø» er det vel mulig å passer på en slags turvei over til Gjelleråsen og videre inn i Lillomarka?

ID 51 SÆTERÅSEN/LINTJERN

- I områdebeskrivelsen står det at det er en badeplass i dette området. Hvor er denne badeplassen? Menes det Nord-Elvåga? Men det ligger i et annet område (Østmarka).
- Her bør polygonene endres og området langs Nord-Elvåga bør være en del av Sæteråsen/Lintjern-området.
- Hvorfor står det ingenting om stier området? Det går flere blåmerkede stier her og vi antar at området også har mange umerkede stier.
- Hele lysløypa med et opplevelses-belte på f.eks. 100 meter bør være med i dette polygonet. Nå går grensa mitt i lysløypa!
- Men, aller best er det å skille ut hele lysløypa som et eget ferdsels-polygon og verdsette det for seg.

ID 52 ØSTMARKA

- To områder har fått denne ID-en (hele Østmarka + et lite område ved Ekerud).
- I områdebeskrivelsen bør følgende setning fjernes: «Er du heldig treffer du på skogens kong(l)e og kanskje en ulv!»
- Dette området er alt for stort til å kunne gi noen relevant informasjon om friluftslivet i Østmarka. Det står ingen ting her som ikke er godt kjent fra før. Dere bør derfor dele opp marka på et mye mere detaljert nivå, om kommunen ønsker å få fram friluftslivsverdiene i Østmarka.

ID 49 LOSBY

- I områdebeskrivelsen mangler at dette området har Lørenskogs viktigste utfartsparkering og at det har et serveringssted. Det kan også stå at området mangler kollektivtransportforbindelse per i dag.

ID 29 NESÅSSKOGEN

- Områdebeskrivelsen er snau og litt intetsigende (100 metersskog). Hva er det her av stier og tilrettelegging?

ID 27 SØRLIHAVNA AKTIVITETSPARK

- Parkeringsområdet bør være med i området. Det står jo også i områdebeskrivelsen.

ID 28 LOSBYLINA

- Har dette området fått en riktig avgrensing?? På vedlagte kart ser dette ut til å være en del av et jorde. Antar at kartet da er for gammelt?

ID 46 ØSTLIFARET

- Områdetypen her er «Leke og rekreasjonsarealet». Området ser ut til å være litt skog og vegetasjon mellom husene og verdsettingen tyder på at området er lite tilrettelagt og i liten grad brukes.
- I slik tilfeller ville vi heller kalt dette et «Nærturterreng». Dette for å skille det fra «Leke og rekreasjonsareal» der det normalt er tilrettelagt for aktivitet.

ID 18 ELVEPARKEN

- Områdene øst for elva bør være med i polygonet. De er en del av opplevelseskvalitetene i området.

ID 4 LANGVANNET

- Her synes jeg de viktigste badeplassene bør skilles ut som egne polygoner med egen verdsetting og beskrivelse av aktiviteter og tilrettelegging, dvs. Langrunna og Vangen badeplasser.

ID 47 BIERMANNSKOGEN

- Dette er et utilgjengelig området i en trafikkmaskin ved motorveien. Kan verdsettingen her være korrekt?

Med vennlig hilsen
Tom Fremstad
Generalsekretær

Johan Hval (rådgiver)

VEDLEGG

MAL FOR OMRÅDEBESKRIVELSDER (FRA OSLO)

Kort begrunnelse for verdsetting:

- Trekke momentene for den endelige verdsettingen i A, B, C eller D.

Overordnet beskrivelse:

- Vegetasjon, Områdetype, annet

Opplevelseskvaliteter

- Beskrivelse av de viktigste natur og kulturhistoriske verdiene

Friluftsliv:

- Beskrivelse av friluftslivsfasiliteter i området: Ferdelsårer, friluftsområder (Badeplass, lekeplass, skøytebane, rasteplass)
- Trekke fram kriterier med høy verdi (Symbolverdi, funksjon (adkomst, korridor, parkeringsplass og lignende), tilrettelegging, kunnskapsverdier, lydmiljø, inngrep og tilgjengelighet.

Aktiviteter i området:

- De vanligste aktivitetene.
- Aktiviteter som egner seg spesielt godt i området. "Langt" til neste området der en kan drive aktiviteten. "Langt" må defineres ut fra målgruppas alder og bevegelsesmuligheter.

Bruk:

- Tid: årstid, hverdag-helg, kveld-dag.
- Grupper: aldersgrupper, etniske grupper, funksjonshemmede, andre.

NOEN EKSEMPLER PÅ OMRÅDEBESKRIVELSER FRA OSLO

Turvei B7, Kringsjå - Sognsvann

Turveien er et svært viktig friluftslivsområde (A) fordi området har stor bruksfrekvens (5), er en svært viktig ferdselsåre (5) og har høy grad av tilrettelegging (5)

Asfaltert turvei (B7) med lys som brøytes og strøs om vinteren. Del av viktig turveiforbindelse mellom Ullevålsletta og Sognsvann/Marka. Lokal ferdsel,

turgåing, jogging og sykling. Egner seg godt for personer med funksjonsnedsettelse.

Sognsvannsbekken

Mangfoldig - men utilgjengelig naturområde

Sognsvannsbekken har mange og store naturopplevelseskvaliteter (5) og får derfor en A-verdi. Området er et langstrakt og smalt skog- og sumpområde på begge sider av Sognsvannbekken fra Sognsvann til Sogn Trafostasjon. Her er det østsiden av bekken som er kartlagt. Vestsiden ligger i Marka og blir et annet polygon. Sognsvannsbekken fører vann fra Sognsvann til Frognerelva.

Opplevelseskvaliteter:

Dette er et variert bekkedrag som domineres av gråor-heggeskog, regionalt viktig (B), med gammel løvskog, rik edelløvskog, sumpskog og store gamle trær og det finnes spredt død ved og gadd. I tillegg til er det mindre områder med lågurtskog, høgstaudeskog og gråor/viersumpskog. Gråor, bjørk og osp dominerer, men nesten alle norske treslag er representert i området. Lengst i nord er det tildels grov ospeskog. Viktig område for spurvefugl og spetter. Det ble gjort funn av den sjeldne markboende soppen skarp orekremle.

Mellom fotballbanene er det en Gammel boreal lauvskog, lokalt viktig (C), med spredte halvgrove seljer, bjørker og eiker. Lønnedominert skog øverst i skråningen. Her er det også rester av gammel hagemarkskog.

Mellom Sogn trafostasjon og fotballbanene er det en Gammel boreal lauvskog, regionalt viktig (B). Dette er opprinnelig en gjenvokst hagemarkskog. I dag med grov og tett løvskog og gran og noe død ved. Åpnere og tørrere skog oppe på flata med mye grov bjørk. Viktig hekkelokalitet for kaie og andre hullrugere.

Friluftsliv, aktiviteter og bruk:

Det går en mindre og noe utydelig sti langs bekken. Området er lite tilgjengelig og brukes derfor ikke så mye.

Damefallene (turvei B7)

En klassisk turvei i Oslo.

Damefallene er et svært viktig friluftslivsområde (A) av flere årsaker; stor bruksfrekvens (5), store opplevelseskvaliteter (5) og svært viktig ferdselsåre (5).

Opplevelseskvaliteter:

Damefallene er et sammenhengende og parkmessig grøntdrag gjennom villabebyggelsen som ble dannet på 1920- og 1930-tallet. Den er i stor grad en gressplen, med unntak av nedre del der det er et parkaktig skogholt. Det er flotte utsiktspunkter langs grøntdraget.

Friluftsliv:

Damefallene er stor grad en brei sti med gressplen omkring. Den er lyssatt og turveien er en del av Oslo turveisystem (B7) og binder sammen bebyggelsen fra Ullevål stadion med Marka/Sognsvann. I bunnen/ved parken er det en lekeplass.

Aktiviteter:

Turgåing, jogging og terrengsykling. Om vinteren benyttes damefallene til skigåing ut i Marka, men det kjøres ikke opp løyper her. Damefallene benyttes også til aking om vinteren.

Bruk:

Brukes mest av lokale som turvei, gjerne for å komme seg ut i Marka. Brukes også til lokal ferdsel til skole og kollektivtransport. Egner seg ikke for folk med nedsatt funksjonsevne, ettersom bakken er bratt og underlaget lite stabilt.